երկրորդ քայլը կը լինի՝ բանակցութիւններ Թիւրքիայի հետ դաշնակցութիւն կնքելու մասին, և դուք հարկադրւած կը լինէք քայլ առ քայլ անել այն, ինչ որ հրամայեն ձեզ Թիւրքերը... Դուք Թիւրք զօրքերի օգնութեամբ կերթաք նւաճելու Բագուն և երբ Թիւրք զօրքերը անցնեն Անդրկովկասով, տեղի կունենայ Անդրկովկասի դրաւումը Թիւրք-գերմանական միութեան կողմից: Եւ երբ Թիւրք-գերմանական զօրքերը դրաւեն ամբողջ Անդրկովկասը, դուցէ, ա՞յդ ժամանակ կարող կը լինէք խօսել յեղափոխութեան յաջթանակի մասին»...

Տօնական տրամադրութիւն ունէին միայն վրացի ազգայնականները, բայց, մանաւանդ, Թուրքերը: Ռասուլ-Զադէն ցնծում էր: Մուսաւաթական Ֆրակցիան իրեն զգում էր նոր-փեսայի դերում: Զէ՞ որ իրականանում էր իրենց նւիրական տենչը՝ մի քայլ դէպի Ռուսաստանի քայքայումը, մի քայլ դէպի «Թուրք ազգերի դաշնակցութիւնը»՝ Ղրիմից Վոլգա, Վոլգայից Թուրքեստան և Թուրքեստանից՝ Անատոլիա:

Իսկական սգի մէջ էին հայերը: Սիրտ չկար խօսելու: Եւ ի՞նչ խօսել. բոլոր խօսքերն արդէն ասւած էին: Նրանց ապրումները արտայայտեց՝ Յ. Քալաշնունին: Յուզւած, մաղերը ցրիւ՝ բարձրացաւ ամբիոն ու կարդաց. «Պարոնայք, Սէյմի անդամներ: Դաշնակցութեան Ֆրակցիան՝ գիտակցելով շատ պարզ այն մեծ պատասխանատուութիւնը, որ առնում է իր վրա այս պատմական վայրկեանին, միանում է ինքնուրոյն Անդրկովկասեան պետութեան յայտարարութեան»:

Եւ ուրիշ ոչինչ: Եւ այս մի քանի խօսքերը անհամեմատ աւելի տպաւորիչ էին, քան միւս պատգամաւորների երկարապատում հռետորական մարգանքները:

Վիճաբանութիւնից յետոյ Սէյմը ընդունեց Օնիաշվիլիի առաջարկած հետեւեալ բանաձեւը. «Անդրկովկասեան Սէյմը որոշեց՝ յայտարարել Անդրկովկասը ռամկավար դաշնակցական հանրապետութիւն»:

Ապա Զխենկելին, հաշտարար պատւիրակութեան կողմից, զեկուցեց Տրապիզոնի բանակցութիւնների վերջին շրջանի իրադարձութիւնները: Այդ զեկուցման մէջ առանձնապէս հետաքրքրական էր մի կէտ, որ շատ բնորոշ էր, առհասարակ, բոլոր վրացի գործիչների համար: Խօսելով պատերազմական անյաջողութիւնների մասին՝ նա նկատեց, որ «Անդրկովկասեան պետութիւնը, իրրև մէկ միաւոր, չէր կարող դուրս գալ զէնքի ուժով պաշտպանելու Անդրկովկասը»: Խօսքը մահմեդականների բռնած թշնամական դիրքի մասին էր: Ու շտապեց աւելացնել: «Պատճառները, թէ ինչու մահմեդականները չէին կարող համաձայնւել պատերազմելու Թիւրքիայի դէմ, կան ու կային բոլորովին առարկայական կերպով. նոյնը կարելի է ասել և քրիստոնեայ ժողովուրդների մասին, որոնք նման պարագաներում չէին պատերազմի Ռուսաստանի դէմ: Հիմքերը միեւնոյն են: Եթէ այժմ խօսքը մահմեդականների մասին է, նշանակում է ուրիշ ելք չկար նրանց համար»:

Խուժանավարութիւնը մահմեդականների առջև ակներև էր: Զխենկելին շատ լաւ գիտէր, որ մահմեդականները Կովկասում, ոչ թէ չէին կռւում Թիւրքերի դէմ, այլ դաւաճանում Անդրկովկասի միութեան, փորում էին նրա հիմքերը: Բայց... կովկասեան մահմեդականների տեսակարար կշիռը օրէցօր բարձրանում էր, նրանք բարեկամ էին Թիւրքերին — և Զխենկելիները քծնում ու սիրաշահում էին: